

Els homes del Casal ⁽¹⁾

per

SANTIAGO VIVANCOS

CADA hora té el seu afany i cada obra té els seus homes. Avui, pel Sindicat de Metges de Catalunya, l'hora que passa és la del Casal, i el Casal té també els seus homes. Parlem-ne avui una mica per tal de veure si serveix d'exemple únicament, ja que no per a homenatjar-los, puix que això ja vindrà en el seu dia i amb l'esplendidesa que en són mereixedors.

Puig i Sais.—Tractant-se del Casal, i per tant, d'una cosa del Sindicat, un dels primers noms que han de sortir a relluir és el del Dr. Puig i Sais. És difícil de trobar una cosa, una obra que signifiqui unió i amor a l'estament mèdic, on no hi vagi associat el nom del Dr. Puig i Sais. És impossible que no hi figuri, si a la vegada és una cosa ben nostra, ben catalana; però tractant-se d'una cosa del Sindicat, forçosament li hem de trobar, ja que tota la història del Sindicat, dels seus èxits, dels seus perills, dels seus bons i mals temps, està teixida de fets i actuacions en els quals hi juga un important paper, el nostre primer President (que per això ho fou, perquè és "nostre" i és el primer entre tots).

Així, doncs, el trobem com autor d'aquell primer manifest qualificat amb raó de *document admirable*, i que fixà, ja aleshores (BUTLLETÍ de novembre del 1925) el pla del Casal, la seva significació i el seu abast. Tot allò que ens deia el Dr. Puig i Sais, ha estat recollit després en tots els projectes i serà de la manera que farem el Casal. Era, doncs, un punt de vista que ha restat definitiu, com totes les coses que fa el Dr. Puig i Sais, immodificable pel perfectes que són i com a filles del seu gran amor al Sindicat, a l'estament mèdic, a la Ciència i a la Justícia. Venerable pels

seus anys i les seves virtuts; ple de prestigi social i científic; valent i fort com les nostres coses per ell representades; té un lloc preeminent reservat a la nostra memòria i al nostre cor, i no podem imaginar-lo d'altra manera que com està perpetuat en aquella afortunada caricatura que fou exposada a l'Acadèmia. Dret i tivat, donant exemple de fortitud als joves; disposat a la tasca amb els papers a les mans; al costat del Sindicat, malgrat els perills i el llamp que l'amenaça i acaronent el somni d'un Casal, encara llunyà, però segur, gran i ferm.

Josep Moll.—Tots sabem que el projecte de Casal havia passat un llarg temps arxivat; una mica deixat de banda. Es tenia la creença de que no hi havia ambient; que els temps no eren propicis i que si s'intentés, fracassaria. En aquestes circumstàncies, al Casal li faltava un home d'exceptionals condicions, que fos capaç de convertir aquell expedient polsós en un projecte amb prou vitalitat per a reeixir, i li digué: "aixeca't i camina". El Casal trobà aquest home amb l'arribada de Josep Moll a la presidència del Sindicat. Des d'aquell moment les coses han canviat profundament, i el projecte, el "Llàtzer", s'ha aixecat i camina; fa via i no morirà mai més.

L'home que fes aquest miracle, que vencés tants d'escrúpols, i miraments i resistències; l'home que "s'embranchés" amb una tan magna obra, era forçós que fos com En Moll; crec que no podia ésser ningú més que En Moll. Era precís de posar a contribució un esforç continuat, hàbilment dirigit; era precís de convèncer, "fer cedir", animar, encomanar entusiasme, veure i parlar a l'un i a l'altre, més ben dit, *als uns i als altres*; en fi, triomfar.

En Moll triomfarà sempre i farà triomfar les causes que ell recolzi, perquè mai no recolzarà una cosa que no sigui bona i justa. En Moll parla i us convenç; perquè té raó; si no en tinguéssim

¹ El Comitè de Redacció fa constar que es va creure en el deure de no fer passar aquest article pel Consell del Sindicat, i publicar-lo sense que en poguessin tenir previ coneixement els companys alludits.